

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

KUMAR BAĞIMLISI OLAN VE OLMAYAN BİREYLERİN HATALI BİLİŞSEL SÜREÇLER ALEKSİTİMİ VE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLARIN İNCELENMESİ

ZEYNEP AKTAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2020

KUMAR BAĞIMLISI OLAN VE OLMAYAN BİREYLERİN HATALI BİLİŞSEL SÜREÇLER ALEKSİTİMİ VE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLARIN İNCELENMESİ

ZEYNEP AKTAŞ

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
YRD.DOÇ.DR. MERYEM KARAAZİZ

LEFKOŞA
2020

KABUL VE ONAY

Zeynep Aktaş tarafından hazırlanan “Kumar Bağımlısı Olan ve Kumar Bağımlısı Olmayan Bireylerde Hatalı Bilişsel Süreçler, Aleksitimi ve Kumar Oynama Nedenleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 02/06/2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

.....
Yrd. Doç. Dr. Meryem Karaaziz (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

.....
Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün (Başkan)
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

.....
Yrd. Doç. Dr. Gizem Öneri Uzun
Yakın Doğu Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmalık Bölümü

Prof. Dr. K. Hüsnü Can Başer
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ☒ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih: 28.07.2020

İmza

Zeynep Aktaş

TEŞEKKÜR

Tez yazım sürecim boyunca, her zaman yanımda olan ve desteği ile yoluma ışık tutan değerli Hocam Yrd. Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ'e en içten teşekkürlerimi iletmeyi bir borç bilirim.

Bu yolculukta her zaman yanımda olup, bana destek olan değerli arkadaşım Solmaz ŞENYÜZ'e teşekkür ederim.

Veri toplama sürecinde benden yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Özal EROL'a teşekkürlerimi iletirim.

Tez sürecim boyunca ve her zaman yanımda olan değerli arkadaşım Enes KESKE' ye teşekkür ederim.

Hayatım boyunca her zaman yanımda olan ve tez sürecim boyunca da desteğini benden esirgemeyen kardeşim Emine AKTAŞ' a teşekkür ederim.

Hayatımın her anında varlıkları ile bana güç katan değerli aileme teşekkür ederim.

Psk. Zeynep AKTAŞ

ÖZ

KUMAR BAĞIMLISI OLAN VE OLMAYAN BİREYLERİN HATALI BİLİŞSEL SÜREÇLER ALEKSİTİMİ VE KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLARIN İNCELENMESİ

Gelişen teknoloji ile birlikte kumar ve bahis sitelerine ulaşım kolaylaşmış ve genç bireylerde dahil olmak üzere her bütçeden insanın oynayabileceği bahis platformları oluşmuştur. Ulaşımın kolaylaşması ile birlikte kumar bağımlılığı bireylerin sosyal ve profesyonel hayatını etkileyen önemli bir sorun haline gelmiştir. Çalışmanın amacı kumar bağımlısı olan bireylerle kumar bağımlısı olmayan bireylerin aleksitimi, hatalı bilişsel süreçler ve kumar oynama nedenleri arasındaki farkı ve değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırmaya, Girne’de bulunan 5 gazinodan 200 bağımlı ve gazinolarda çalışan 200 kumar bağımlısı olmayan birey amaca yönelik örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmaya katılan bireylere sosyodemografik bilgi formu, South Oaks Kumar Testi, Toronto Aleksitimi Ölçeği, Kumara İlişkin Bilişler Ölçeği ve Kumar Oynama Nedenleri ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, kumar bağımlısı bireylerin aleksitimik düzeyleri kumar bağımlısı olmayan bireylere göre daha yüksek çıkmıştır. Kumar bağımlısı olan bireylerin kumar kumar bağımlısı olmayan bireylere göre kumara yönelik hatalı bilişsel süreçleri daha yüksek çıkmıştır. Kumar oynama nedenleri bakımından değerlendirildiğinde kumar bağımlısı bireylerin kumar oynama nedenleri daha yüksek çıkmıştır. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde, kumar bağımlılığı tedavisinde bireylerin kumar oynama nedenlerini ve kumara ilişkin hatalı düşüncelerini tespit etmek ve bu neden ve düşünceler üzerinde çalışmak ve aleksitimik düzeylerinin değerlendirilmesi terapi sürecinde yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kumar bağımlılığı, hatalı bilişsel süreçler kumar oynama nedenleri, aleksitimi

ABSTRACT

INVESTIGATION ON DIFFERENCES BETWEEN IRRATIONAL COGNITIVE PROCESSES, ALEXITHYMIA AND THE CAUSES OF GAMBLING AMONG GAMBLING ADDICTS AND NON-ADDICTS

Accessing gambling and betting websites has become much easier with an advancing technology and betting platforms have been set up for vast ranging clients including young people with different financial budgets. Easier access to means of transportation made gambling addiction a serious problem which affects social and professional life of people. The aim of the study is to investigate the difference between the reason of gambling, irrational cognitive processes and alexithymia among people who have gambling addiction and the ones who do not have gambling addiction and the relationship between its variables. 200 gambling addicts from 5 different Casinos in Kyrenia and 200 non-addicts who are working at the casinos have been selected with the sample method for the study. Participants of study were given Sociodemographic information Form, Five- Factor Gambling Motives Scale, Gambling Related Cognition Scale, South Oaks Gambling Screen, and 20-Item Toronto Alexithymia Scale. The study shown that the alexithymia levels of gambling addicts are much more higher than the levels of non-addicts. Gambling addicts has higher level of irrational cognition than non addicts. Also, when the reasons of gambling has been evaluated, gambling addicts shown higher results of reasons to gamble. With the scope of results, the treatment and the therapy plan for gambling addiction of people can be analyzed by detecting the irrational cognitive processes and the reasons of gambling, the levels of alexithymia and by studying these reasons and thoughts more.

Keywords: Gambling addiction, irrational cognitive processes, reason of gambling, alexithymia.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO DİZİNİ.....	ix
KISALTMALAR	x

BÖLÜM 1	1
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	2
1.2 Araştırmanın Amacı.....	2
1.3 Araştırmanın Önemi	4
1.4 Sınırlılıklar	4
1.5 Tanımlar	5

BÖLÜM 2.	6
2.KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1 Kumara İlişkin Hatalı Bilişsel Süreçler.....	6
2.2 Patolojik Kumar Bağımlılığı ve Aleksitimi.....	8
2.3 Patolojik Kumar Bağımlılığı ve Kumar Oynama Nedenleri.....	10
2.4 KKTC ve TC ‘de Kumar Oynama Yaygınlığı.....	12

BÖLÜM 3.	14
3. YÖNTEM.....	14
3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ	14

3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM.....	14
3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	18
3.3.1 Sosyo-demografik Bilgi Formu.....	18
3.3.2 South Oaks Kumar Tarama Testi.....	18
3.3.3 Toronto Aleksitimi Ölçeği.....	18
3.3.4 Kumara İlişkin Bilişler Ölçeği.....	19
3.3.5 Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği.....	19
3.4 Verilerin Toplanması.....	20
3.5 Verilerin Analizi.....	20
4.BÖLÜM.....	22
BULGULAR.....	22
5.BÖLÜM.....	33
TARTIŞMA.....	33
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	35
KAYNAKÇA.....	37
EKLER.....	45
EK-1 AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU.....	45
EK-2 BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU.....	46
EK-3 KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	47
EK-4 SOUTH OAKS KUMAR TARAMA TESTİ.....	49
EK-5 TORONTO ALEKSİTİMİ ÖLÇEĞİ.....	51
EK-6 ŞANS/ BAHİS OYUNLARI-KUMAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNCELER ÖLÇEĞİ.....	52
EK-7 KUMAR OYNAMA NEDENLERİ ÖLÇEĞİ.....	53
EK-8 ÖLÇEK İZİNLERİ.....	54
ÖZGEÇMİŞ.....	57

İHTİHAL RAPORU.....	58
ETİK KURUL RAPORU.....	59

TABLO DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı	15
Tablo 2. Patolojik Kumar Bağımlısı bireylerle, karşılaştırma grubunun Sosyo- Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması.....	23
Tablo 3. Patolojik Kumar Bağımlısı bireylerle, karşılaştırma grubunun Toronto Aleksitimi Ölçeği Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması	25
Tablo 4. Patolojik Kumar Bağımlısı bireylerle, karşılaştırma grubunun Kumara İlişkin Düşünceler Ölçeği ve alt ölçekleri ortalama Puanlarının Karşılaştırılması.....	26
Tablo 5. Patolojik Kumar Bağımlısı bireylerle, karşılaştırma grubunun KONÖ ve alt ölçekleri ortalama Puanlarının Karşılaştırılması.....	28
Tablo 6. KİDÖ ve KONÖ ve alt ölçekleri Puanları Arasındaki İlişki.....	29
Tablo 7. KONÖ ve TAÖ ve alt Ölçekleri Puanları Arasındaki İlişki.....	31
Tablo 8. TAÖ ve KİDÖ alt ölçekleri arasındaki ilişki.....	32

KISALTMALAR

KEİ: Kontrol Etme İllüzyonu

KG: Karşılaştırma Grubu

KİDÖ: Kumara İlişkin Düşünceler Ölçeği

KOB : Kumar Oynama Beklentileri

KODD: Kumar Oynamayı Durduramama Düşünceleri

KONÖ: Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği

PKB: Patolojik Kumar Bağımlılığı

SOKTT: South Oaks Kumar Tarama Testi

SPSS : (Statistic Packets For Social Seciencies) Sosyal Araştırmalar İçin

TAÖ : Toronto Aleksitimi Ölçeği

TK: Tahmini Kontrol

YDÖ: Yoruma Dayalı Önyargı

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Günümüzde önemli problemlerden biri olan kumar oynama tarihi, insan tarihinin ilk yıllarına dayanmaktadır (Schwartz,2013). İnsanlar günlük hayatlarında araç gereçler kullanmaya başlamaları ile birlikte kemiği veya taşı yontarak bilenmeyeni tahmin etmeyi amaçlamışlardır. Arkeolojik çalışmalarla Mezopotamya’ da 7000 yıl öncesine de hayvan eklemelerini tahmin aracı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İlk kumar oynama davranışları ve kumar araçları bu şekilde ortaya çıkmıştır. 4000 yıl öncesinde koyun veya domuz gibi hayvan eklemlerinden yapılmış ‘Astragali’ denilen ve çeşitli zar oyunlarının oynandığı düşünülen nesneler bulunmuştur. Ayrıca Asur ve Sümer arkeolojik kazılarında altı taraflı zarların bulunduğu, Babil ve Mısır kazılarında ise 3600 yıl öncesine ait işaretlenmiş ve cilalanmış astragalilerin çeşitli masa oyunlarında kullanıldığı tespit edilmiştir. Avrupa, Akdeniz ve Yakın Doğu boyunca hayvan eklemleri ile beraber farklı şekil ve renklerde taşlar kumar aracı olarak kullanılmıştır. Eldeki bulgular ilk kumar etkinliklerinin Çin’de başladığını gösterse de aynı dönemlerde tüm toplumlarda kumarla bağlantılı oyunların oynandığı tespit edilmiştir. Kumar birçok toplumda da farklı şekillerde ortaya çıkmış ve her dönemde yasal ve dini yasaklamalara rağmen insan hayatının sosyal bir parçası olarak insan hayatında yer almıştır (Çakıcı, 2019). Kumar oynamak, sosyal anlamda zararsız ve eğlenceli bir aktivite olarak kabul edilmesine rağmen birçok insan için bağımlılık yapan ve ciddi olumsuz sonuçlara neden olabilecek bir aktivitedir (Calado ve Griffiths, 2016).

Bireyin kumar oyunlarına erişimi internet aracılığı ile çok kolay olmakla birlikte birçok ülke de bulunan gazinolar ile de mümkündür. Kumar oyunları şansa dayalı oyunlar (piyango, slot makineleri, rulet ve kazı kazan kartı) ve yeteneğe dayalı oyunlar (poker, blackjack, spor bahsi ve at yarışları) olmak üzere ikiye ayrılır. Şansa dayalı oyunlar da şans etmenine bağlı olarak kazanç olurken yeteneğe bağlı oyunlarda kazanç şansa stratejiye deneyime ve bilgiye dayanır (Mathieu, Barrault, Brunault ve Varescon, 2018).

Kumar, özünde isteyerek riske girme, kazanan ve kaybeden tarafları içeren ve hiçbir üretim olmadan oynayan taraflar arasındaki servetin yeniden dağılmasıdır. Kumarda kazanmak şans etkenine bağlıdır. Patolojik kumar bağımlılığı ise bireyin özel, iş ve sosyal hayatını olumsuz yönde etkileyen durdurulamayan kumar oynama davranışdır. Kumar sonucu tahmin edilemeyen bir oyunda para veya değerli bir şeyin bahis edilmesini içeren sosyal olarak kabul edilmekle birlikte bir boş zaman faaliyetidir (Ögel, 2018).

1.1 Problem Durumu

Başlangıçta sosyal bir aktivite olarak başlayan kumar birçok insan için kolayca bağımlılığa dönüşebilmektedir. Kumar bağımlılığı, kumar oynayan bireyin zamanla artarak enerjisini parasını ve zamanını alan bir davranış haline gelmektedir. Kumar bağımlılığı anksiyete, madde bağımlılığı, depresyon gibi birçok psikolojik sorunla ilişkili ciddi bir davranışsal bir bozukluktur (Rizeanu, 2012). Yapılan araştırmalar kumar bağımlısı bireylerin kumar bağımlılığı yanında en az bir psikolojik soruna sahip olduklarını göstermektedir (Quigley ve ark. 2015). Ayrıca kumar bağımlılığın yanında farklı bir bağımlılık oluşma ihtimali yüksek olmaktadır (Elmas, Cesur ve Oral, 2016).

Birçok devlet tarafından çeşitli nedenlerle kumar oyunlarını yasaklama girişimleri olmasına rağmen kumar oyunları toplumda devam etmiş ve çeşitlenmiştir. 1990'dan internetin yaygınlaşması ile birlikte sanal ortamda kumar ve bahis seçenekleri ortaya çıkmış ve bireylerin ulaşımını kolaylaştırmıştır. İnternet ortamında ulaşılabilirliğin artması ile bahis ve şans oyunları gençler arasında daha popüler hale gelmiş ve genç bireylerin kullanımı artmıştır. Ayrıca günümüzde gazinoların gelişmesi ile birlikte kumar oynamak tatil, dinlenme ve eğlence ile birleşmiş ve belirli aralıklarla talep edilen bir davranış biçimi haline gelmiştir (Elmas, Cesur, Oral, 2016; Çakıcı, 2019).

1.2Araştırmanın Amacı

Bu araştırma patolojik kumar bağımlısı bireylerle kumar bağımlısı olmayan bireylerin hatalı bilişsel süreçler, aleksitimi ve kumar oynama nedenleri arasındaki farklılıkları tespit etmeyi hedeflemektedir.

Araştırmanın alt amaçları;

1. Katılımcıların, patolojik kumar bağımlısı ve bağımlı olmayan bireyler arasında sosyo-demografik bilgilerinin karşılaştırılması.
2. Kumar bağımlısı bireyler ve kumar bağımlısı olmayan bireylerin aleksitimik düzeyleri farklılaşmaktadır. Kumar bağımlısı olan bireylerin aleksitimik düzeyleri daha yüksektir.
3. Kumar bağımlısı olan bireylerde kumar bağımlısı olmayan bireylerden daha fazla hatalı bilişsel süreç bulunmaktadır. Kumar oynamayı durduramama düşünceleri, kontrol etme illüzyonu, kumar oynama beklentileri, yoruma dayalı önyargı, tahmini kontrol kumar bağımlısı bireylerde daha fazla bir şekilde görülmektedir.
4. Kumar bağımlısı olan bireylerle olmayan bireylerin kumar oynama nedenleri farklılık göstermektedir. Kumar bağımlısı bireyler daha fazla eğlenme/ heyecanlanma, kaçınma, para kazanma ve sosyalleşme sebebi ile oyun oynamaktadır.
5. Kumar oynama nedenleri ve hatalı bilişsel süreçler arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.
6. Aleksitimi ve kumar oynama nedenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Aleksitimi değerleri yüksek çıkan bireylerde kumar oynama nedenleri daha yüksektir.
7. Aleksitimi ve hatalı bilişsel süreçler arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Aleksitimi değerleri yüksek çıkan bireylerde hatalı bilişsel süreçler daha yoğun olarak görülmektedir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Günümüzde teknolojinin gelişimi ile birlikte gerek çevrim içi olarak bahis sitelerine ulaşımın kolaylaşması gerekse turizm sektörüyle bütünleşmiş gazinoların çoğalması ile birlikte kumar oynama oranı da hızla artmaktadır. Öncelikle sadece eğlence amaçlı başlayan ardından çeşitli nedenlerle patolojik kumar oynamaya dönüşen kumar oynama davranışı bireyin özel, sosyal ve iş hayatını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca patolojik kumar bağımlılığı depresyon anksiyete gibi birçok psikolojik problemi de beraberinde getiren davranışsal bir bağımlılıktır. Bu nedenle bu araştırma patolojik kumar bağımlısı olan bireylerde hatalı bilişsel süreçleri, aleksitimi ve kumar oynama nedenlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonrası ortaya çıkan bulguların tedavide yol gösterici bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da kaçınılmaz bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Araştırma Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan Türkiye ve Kuzey Kıbrıs doğumlu 400 katılımcı ile 5 Ocak 1 Şubat arasında toplanan verilerle sınırlıdır. Ayrıca araştırmada ele alınan psikolojik değişkenler, uygulanan testlerin güvenilirlik ve geçerlilik boyutlarıyla sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Patolojik Kumar Bağımlılığı: Bireyin kişisel, iş ve sosyal hayatını olumsuz yönde etkileyen, bireyin oynama davranışını kontrol edemediği kalıcı ve tekrarlayan kumar oynama davranışdır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2014).

Aleksitimi: Bireyin duygularının anlamada ve tanımlamada güçlük çekmesidir. Bireyin duygularını tanımlama ve bedensel hislerinden ayırma da zorluk, duyguları tanımlama da ve betimlemede güçlük yaşaması, fantezi yaşamında yoksunluk, dışarıya yönelik düşünme stili ve empati kurmada güçlük olarak farklı aşamalara ayrılmaktadır (Messina, Beadle, Paradiso, 2014).

Hatalı Bilişsel Süreçler: Bireyin bir olay veya bir duruma yönelik yanlış ve hatalı inançlardır (Rnic, Dozois ve Martin, 2016). Kumara bağlı hatalı süreçler ise kumar oynayan bireylerin oyunun sonucunu kontrol edebilme ve tahmin edebilmeye yönelik yeteneklerinin olduğuna dair yanlış ve hatalı inançlara sahip olmasıdır (Coulombe, Ladouceur, Desharnais ve Jobin, 1992).

Kumar Oynama Nedenleri: Bireylerin kumar oynamasını etkileyen ve motive eden çeşitli nedenler bulunmaktadır. Özellikle bireyler heyecanlanma, günlük hayatın rutinin ve stresli ortamından kaçma, daha sosyal olma, farklı insanlarla tanışma ve para kazanma amacı ile oynamaktadır (Stinchfield, 2011).

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Kumara İlişkin Hatalı Bilişsel Süreçler

İnsanlar davranışlarında her zaman mantıklı kararlar vermemektedir. Bazen bireyler olay üzerinde düşünmüş olsalar bile mantıklı olmayan davranışı gerçekleştirmektedir. Bireylerin bilişsel süreçleri aldıkları kararlar üzerinden etkili olmaktadır (Takano, Takahashi, Tanaka, Hironaka, 2010). Bu hatalı bilişsel süreçler bireylerin kumar oyunlarına yönelik bir dizi yanlış ve abartılmış inançları, bu inançlar bireylerin otomatik düşüncelerini ve davranışlarını etkilemektedir. Kumar bağımlılarının, kumarın sonucunu tahmin ve kontrol etmeye yönelik hatalı ve yanlış inançları bulunmaktadır. Bu inançlar kumar oynama davranışının devam etmesine neden olabilmektedir. Bu hatalı bilişler, oyunun sonucunu kontrol edebilecekleri düşüncesi olan 'kontrol illüzyonu, önceki kayıpların kolaylıkla kazanılabileceği düşüncesi 'bulunabilirlik kısa yolu', uzun bir dizi kayıptan sonra oyunun rastlantısallık ve tahmin edilemezliğine rağmen kazanç yaşanacağı inancı 'kumarcı yanılgısı' gibi hatalı bilişsel süreçleri içermektedir. Bu hatalı bilişsel süreçlerin blackjack, canlı poker gazino oyunları, slot makinaları rulet ve spor bahisleri gibi kumar oyunlarının üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Bireyin kumar oynayacağı makinayı seçme şansı, favori makinasını kullanabilmesi ve oyuna katılabilmesi kendi zararını kendi atması gibi kazanma şansını arttırdığı düşünülmektedir. Ayrıca bu hatalı bilişlerin fizyolojik uyarılma ile etkileşime girerek (bir kazanımla ya da kazananın yanında) kumar davranışın sürdürülmesinde etkili olduğu düşünülmektedir (Oei, Lin, Raylu, 2008; Cowie ve ark, 2017)

Yapılan çalışmalar kumar bağımlısı olan bireylerin kumar bağımlısı olmayan bireylere göre kumar oynamaya yönelik farklı yapıda düşüncelerinin olduğunu göstermektedir. Bireyler kumar oynamaya yönelik hatalı düşüncelerini kontrol edememeye başladıklarında zihinsel problemler başlamaktadır. Ayrıca bireyler bu süreçte alkol ve madde kullanımına yönelebilmektedir. Bu davranışlar sonucunda bağımlılık gelişebilmektedir. Bu davranışlar durdurulamadığında

bireyler iş ve özel hayatlarına uyum sağlayamamakta ve belirli problemler yaşamaktadır. Kumar bağımlılığı kazanç, kayıp ve çaresizlik olarak üç aşamada ile açıklanabilmektedir. Birey kumar oyunundan kazanç sağladığı zaman psikolojik ve finansal olarak kazanç olarak elde etmektedir. Ancak sürekli devam eden kumar oyunlarından kayıp yaşadıkları zaman kendilerini kontrol edememeye başlamakta ve fiziksel psikolojik ve finansal anlamda çaresiz hissetmektedirler. Yapılan çalışmalar kumar bağımlısı bireylerin bağımlı olmayan bireylere göre daha fazla parayla daha sık kumar oynama davranışlarında bulunduklarını göstermektedir. Ayrıca kumar bağımlısı bireylerin sürekli devam eden kumar oyunlarını daha çok tercih ettiği ve kısa sürede kazanılan miktarın yeniden bahse yatırıldığı gözlemlenmiştir (Bum, Choi ve Lee, 2018).

Mathieu ve arkadaşları tarafından 2018 yılında 259 erkek poker oyuncu ile yapılan çalışmada, kumar motivasyonlarının bilişsel çarpıtmaların güçlü bir göstergesi olduğu bulunmuştur. Kumar motivasyonları ve bilişsel çarpıtmaların güçlü bağlantısı, yüksek kumar motivasyonları olan bireylerin bilişsel çarpıtmalar geliştirmesinin ve devam ettirmesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu çarpıtmalar oyunun turlarının bağımsız ve kontrol edilemez olduğunu kabul etmemekte, kumarın heyecan verici, olumsuz düşüncelerden uzaklaştıran bir etken olarak kabul etmektedir. Bilişsel çarpıtmalar finansal ve başa çıkma motivasyonları ile açıklanabilmektedir. Ayrıca araştırma kumar motivasyonları ve hatalı bilişlerin kumar oynama şiddeti ile pozitif yönde bir ilişkisi bulunmuştur. Kumar oynama motivasyonları ve bilişsel çarpıtmalar arttıkça kumar oynama yoğunluğu ve şiddeti de artmaktadır (Mathieu, Barrault, Brunault ve Varescon, 2018).

Maccallum ve Joukhador, patolojik kumar bağımlıları ve sosyal olarak kumar oynayan bireylerdeki hatalı bilişsel süreçler arasındaki farklılıkları tespit etmek için bir çalışma yapılmıştır. Çalışma, 56 patolojik kumar bağımlısı ve 52 sosyal olarak kumar oynayan birey alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda patolojik kumar bağımlısı bireylerin sosyal olarak kumar oynayan bireye kumara ilişkin hatalı düşünceler testinde daha yüksek puan aldıkları görülmektedir (Maccallum ve Joukhador, 2003). Hatalı bilişsel süreçler ve kumara yönelik

yanlış inançların patolojik kumar bağımlılığın gelişmesinde ve devam etmesinde önemli rol oynamaktadır Monaghan, Blaszczyński ve Nower,2008).

2.2 Patolojik Kumar Bağımlılığı ve Aleksitimi

Duygular, bireyin sosyal etkileşiminin merkezinde yer almakta ve tüm profesyonel, sosyal ve aile ilişkilerini etkilemektedir. Aslında tüm bu alanlarda birey, birçok duygu yaşamakta ve bu duruma uygun tepkiyi vermek durumundadır. Bu nedenle duygusal düzenleme, duyguları ve duygularla ilgili fizyolojik süreçleri başlatma, sürdürme ve bu süreçleri düzenlemedir. Bu nedenle bu süreçleri yöneten mekanizmaları anlamak önemlidir. Duygu düzenlemenin en önemli yönlerinden biri dürtü kontrolüdür. Duygu düzenlemenin bu davranışsal yönü bağımlılık süreçlerinde önemli bir etken olarak tanımlanmaktadır. Yapılan çalışmalar duygusal düzenlemede başarısız olan bireylerin, kumar bağımlılığı dahil bağımlılık yapıcı davranışlarda bulunma ihtimallerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Özellikle duygusal düzenlemede başarısız olan bireylerin, duygularından kaçmak veya azaltmak adına bağımlılığa sebep olan uyumsuz davranışlarda bulunmaktadır. (Bonnaire, Barrault, Aite, Cassotti, Moutier ve Varescon, 2017).

Aleksitimi, duyguları tanımlama, açıklama ve duyguları bedensel hislerden ayırma da güçlük, yetersiz iç gözlem kapasitesi, daraltılmış hayal gücü ve kompulsif davranışa yatkınlık olarak tanımlanan bilişsel- duygusal bir rahatsızlıktır. Bu nedenle, çevresel olayları ve bedensel tepkileri duygularla ilişkilendirememenin bir sonucu olarak, aleksitimik bireyler sinir veya üzüntü gibi yoğun his ve duyguları yaşadıklarında bunalmış ve kafası karışmış hissetmektedir. Bu hislerden kaçmak ve rahatlamak adına bağımlılık davranışını da içerebilen bir takım davranışlarda bulunmaktadır (Toneatto, Lecce, Bagby 2009).

Aleksitimi değişmez bir kişilik özelliğidir. Bu nedenle aleksitimik değerleri yüksek bireyler kendi duygularını ve başka insanların duygularını anlamada güçlük çekerler. Bu nedenle duyguların içsel sebeplerinden çok dışsal

sebeplerine odaklanmaktadırlar. Bireyler bu duygulardan uzaklaşmak adına rahatlatıcı davranışlarda bulunurlar. Bireyler madde kullanımı, kumar oynama gibi uyumsuz davranışları bir kaçma ve rahatlama davranışı olarak gerçekleştirmektedir. Yapılan araştırmalar aleksitiminin sadece psikosomatik hastalıklar içinde değil, birçok hastalık için risk faktörü olduğunu göstermektedir. Aleksitimi, yeme bozuklukluları, depresyon, madde kullanımı ve patolojik kumar bağımlılığı için bir risk faktörü oluşturmaktadır (Bibby, 2016; Toneatto, Lecce, Bagby, 2009; Cosenza ve ark, 2014).

Maniaci ve arkadaşları tarafından, kumar bağımlılığında duygusal düzenlemede hırs ve aleksitiminin rolünü incelemek adına, 100 patolojik kumar bağımlısı ve 100 herhangi bir bağımlılığı olmayan bireylerle çalışma yapılmıştır. Çalışma sonunda hırs, aleksitimi ve kumar bağımlılığı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Hırs veya aleksitimik düzeyin artması kumar oynama davranışının artmasına sebep olmaktadır. Ayrıca çalışma sonucunda diğer değişkenlere oranla aleksitimin kumar kumar bağımlılığında önemli bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir (Maniaci, Picone, Holst, Bolloni, Scardina ve Cannizzarro, 2016).

Gori ve arkadaşları 2016 yılında kumar bağımlılığı da aleksitimin rolünü test etmek adına 204 katılımcı ile bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda kumar bağımlılığının aleksitimi ve dürtüsellikle pozitif yönde anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma da aleksitimi alt ölçeklerinden duygularını tanımlamada güçlük çeken bireylerin kumar oynama davranışına daha yatkın olduğu tespit edilmiştir (Gori ve ark, 2016).

Noel ve arkadaşları tarafından aleksitimi ve kumar oynama şiddeti arasındaki ilişkiyi ölçmek adına kumar oynama şiddetleri farklı olan 106 erkek katılımcı kullanılarak bir çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda aleksitimin ve dürtüsellüğün stres aracılığı ile kumar şiddetini arttırdığı tespit edilmiştir. Çalışma stress, aleksitimi ve dürtüsellüğün kumar bağımlılığı ile pozitif yönde ilişki olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca, aleksitimi depresyon, anksiyete ve bağımlılık gibi birçok patolojik hastalığa sebep olan zayıf bir kişilik özelliği olarak vurgulanmaktadır. Yapılan çalışmalar aleksitimin kumar bağımlılığında sıklıkla görülen bir problem olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca araştırma sonuçlarında, kumar bağımlısı olma riski taşımayan bireylere göre kumar bağımlısı olma riski

taşıyan bireylerin düşüncelerini tanımlama, ifade etmede zorluk çektiği ve daha dışa yönelik düşünme yapılarına sahip oldukları gözlemlenmiştir (Noel, Saeremans, Kornreich, Bechara, Jaafari ve Hauwel, 2018).

2.3 Patolojik Kumar Bağımlılığı ve Kumar Oynama Nedenleri

İnsanlar arada sırada piyango bileti almak veya bir futbol maçına bahis almak gibi aktivitelerden hoşlanabilmektedir. Ancak toplumun büyük bir bölümün kumar oynamaya yüksek miktarda para ayırması olumsuz sonuçlar yaratabilmektedir. Herhangi bir emek sağlamadan kazanılabilecek büyük miktarlarda paralar insanları motive ediyor olsa da uzun vadede kayıpla sonuçlanacaktır. İnsanlar, günlük hayatlarının sıkıcılığından kaçmak için kumar oyunlarını yönelebilmektedir. Kumar oynamak onlar için yaratıcılıkları kullanabilecekleri, sosyalleşebilecekleri ve eğlenceleri vakit geçirebilecekleri bir aktivitedir. Kumar oynamak bazı bireyler için ara sıra eğlence için yapılan, bazı bireyler için tutku ile yapılan ve bazıları içinde yıkıcı sonuçları olan ve bireyin hayatını mahveden bir aktivite olarak insan hayatında yer almaktadır (Back, Lee ve Stinchfield, 2010).

Yapılan çalışmalar bireyin kumar oynama davranışını gerçekleştirmesine neden olan birçok farklı motivasyonunun bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenler bireyin farklı kumar oyunları ile sürekli aktif olarak ilgilenmesine sebep olmaktadır. Bu motivasyonlar Deci ve Ryan tarafından 1985' de tarafından Öz Belirleme Teorisi ile açıklanmaktadır. Bu teoriye göre insanlar, kendilerine ilginç gelen, kişisel olarak önemli ve heyecan verici davranışlarda bulunduklarında kendilerini özgür hissederler. Bu nedenle insanlar doğal olarak bu davranışları geliştirmeye ve devam ettirmeye yönelirler. Bu motivasyonlar içsel ve dışsal motivasyonları içeren dinamik ve sürekli gelişen bir süreçtir (Sundqvist, Jonsson, Wennberg, 2016; Binde, 2013).

Yapılan çalışmalar bireyin kumar oynama nedenlerinin patolojik kumar bağımlılığı oluşumunda önemli bir risk faktörü olduğu tespit edilmiştir. Kumar oynama nedenleri beş başlık altında toplanmıştır. Bu nedenler sosyalleşme, kazanma, eğlence, kaçma ve heyecanlanma olarak belirlenmiştir. Para

kazanma nedeninin en güçlü ve yönlendirici motivasyon olarak belirlenmiştir. Ancak buradaki para kazanma düşüncesi sadece para kazanma motivasyonu değildir. Para kazamın burada psikolojik, sembolik anlamı bulunmaktadır. İnsanları mutlu eden ve kumar oynama davranışlarını sürdürmesi sağlayan para kazanmaktan çok para kazanma düşüncesi, kazanılan paranın bireyin hayatını değiştireceği düşüncesidir. Para kazanmak, başarı, memnuniyet ve mutlulukla ilişkilendirilmektedir. Kumar oynamanın ve bet ofisleri gibi, gazinoların kendine özgü sosyal bir ortamı bulunmaktadır. Kumar oynamak insanları bir araya getirmekte ve onlara eğlenceli, farklı insanlarla iletişim kurabilecekleri bir alan sağlamaktadır. Örneğin yaşlı insanlar yarış oyunların veya gazinolarda bingo gibi oyunlar oynayarak arkadaşları ile vakit geçirebilme aralarında oluşan küçük yarışma duygunda zevk almaktadır. Bahis oynamak veya gazino oyunlarında başkalarına karşı oynamak, insanlara yarışıyor olma hissi vermektedir. Kazanmak rekabetçi oyuncuların öz güvenlerini artırmakta ve bireyleri öz güvenlerini arttırma ihtiyaçları rekabetçi ruhlarının devam etmesine neden olmaktadır (Maas, Mann, McCready, Matheson, Turner, Hamilton, Schrans, Hamilton, 2016).

Bireyler anksiyete ve yalnızlık duygusundan kaçmak sosyalleşmek ve heyecan arayışı nedeni ile kumar oynamaya yönelmektedir. Oyun oynamak, insanları heyecanlandırmakta ve duygularını değiştirebilmektedir. İnsanlar oyun oynarken, belirsiz aralıklarla gelen küçük kazançlara heyecanlanmaktadır. Ayrıca kumar oynamak insanlar için günlük hayatlarının streslerinden kaçabilecekleri, rahatlayabilecekleri, bir boş zaman aktivitesidir. Yapılan araştırmalar içsel motivasyonla kumar oynamaya yönelen bireylerin daha yüksek oranla kumar veya bahis oynadıkları, içsel olmayan motivasyonla oynamayan bireylerinde daha düşük miktarda bahisler aldığı gözlemlenmiştir (Binde, 2013).

Yapılan çalışmalar yaşlı bireylerin kumar bağımlılığı riskine daha çok maruz kaldıklarını göstermektedir. Emeklilik, sosyalleşebilecekleri alanların azalması, eşin veya yakın çevrelerinin ölümü ve kumar oynamaya veya başka davranışlara sebep olan kronik hastalıklara sahip olmak gibi yaşam geçişleri, onları kumar oynama davranışının geçişmesine daha açık hale getirmektedir. Gazinolar, gün boyunca sıcak yemek, ulaşım seçenekleri, sosyalleşme, oyun

oyunarak heyecanlı vakit geçirme gibi yaşlı bireyler için birçok cazip seçenek sunmaktadır. Ayrıca birçok ülke de kumar oynamanın yasallaşması ve turizm sektörü ile birleşmesi ile birlikte sadece yaşlılar için değil gençler için de önemli bir risk faktörü oluşturmaktadır (Tse, Hong, Wang, Williams, 2012).

2.4 KKTC ve TC ‘de Kumar Oynama Yaygınlığı

Kumar oyunlarına ulaşılabilirliğin kolaylaşması ile birlikte sosyal olarak kabul edilen bir aktivite olması kumar oynama yaygınlığını arttırmıştır. Geçmişe oranla dünya genelinde kumar yaygınlığı %0,12 % 5,8 arasında değişmektedir. En yüksek oranın Hong Kong’ da olduğu tespit edilmiştir. Estonya Danimarka birçok gibi ülkelerde kumar oynama yaygınlığında artış görülmekle birlikte Büyük Britanya, Hollanda ve Almanya gibi ülkelerde kumar oynama oranının değişmediği görülmektedir (Calado ve Griffiths, 2016).

Kuzey Kıbrıs ‘ta kumar yaygınlığını tespit etmek adına ilk çalışma Çakıcı (2012) tarafından yapılmıştır. Çalışmaya yaşları 18-65 arası değişen 929 birey katılmıştır. En çok oynan oyunların, piyango oyunları (% 37,8), spor oyunları (%24,5), anında kazı kazan oyunları (19,6) olduğu tespit edilmiştir. Araştırma da 18-29 yaş arasında olan evlenmemiş veya boşanmış ve çocuğu olmayan erkek bireylerin kumar oynamaya bağlı sorunlar yaşama ihtimalin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda KKTC’de patolojik kumar bağımlılığı oranının %2.2 olduğu, kumar oynama ile sorun yaşayan bireylerin oranın %34,4 olduğu ve herhangi bir kumar oyunu oynayan bireylerin oranın % 55 olduğu tespit edilmiştir (Çakıcı, 2012). Çakıcı ve arkadaşları tarafından 2015 yılında aynı yöntemle tekrar gerçekleştirilen yaygınlık çalışmasında KKTC’de kumar bağımlılığı probleminin arttığı gözlenmektedir. Araştırma da patolojik kumar bağımlılığı yaygınlığı oranının %3,5 kumar oynama ile sorun yaşayan bireylerin %12,7 ve herhangi bir kumar oyunu oynayan bireylerin % 66,4 olduğu tespit edilmiştir (Çakıcı, Çakıcı ve Karaaziz, 2015).

Kumar açısından Türkiye Cumhuriyeti’ne bakıldığında 1998 ‘de kumar oyunları yasaklanmış ancak spor bahisleri ve piyango oyunları yasal hale getirilmiş ve devlet tarafından desteklenmeye devam etmiştir (Aricak, 2018). Türkiye

Cumhuriyeti' nde olan çalışmalara bakıldığında Türkiye'de kumar oynama aktivitelerinin sorun olacak düzeyde olmadığı gözlemlenmekle birlikte kumar oynama davranışlarını ölçmek adına ölçüm araçlarının yetersiz olduğu söylenilmektedir (Arcan ve Karancı, 2014). İlk defa Arıcak tarafından 2018 yılında Türkiye 'de evrimii problemlili bahis oynama araştırması yapılmıştır. Araştırmaya yaşları 12- 18 arası değişen 6116 birey katılmıştır. Araştırma sonucuna göre katılımcıların %2,9'u problemlili evrimii bahis kullanıcıları olduğu tespit edilmiştir (Arıcak, 2018).

3.BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma kumar bağımlısı olan bireylerle kumar bağımlısı olmayan bireylerin hatalı bilişsel süreçler, aleksitimi ve kumar oynama nedenleri arasındaki farklılıkların incelenmesi adına nicel araştırma deseni ile hazırlanmış ve ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleme seçilirken amaca yönelik örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan 18 -65 arası Kuzey Kıbrıs ve Türkiye doğumlu bireylerdir. Araştırmanın örnekleme ise seçkili örneklem yöntemi ile seçilmiş, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiş 400 katılımcıdan oluşmaktadır. Örneklem 200 kumar bağımlısı ve 200 herhangi bir patolojik tanı almamış katılımcılardan oluşmaktadır. Örneklem Girne merkezde bulunan 5 farklı gazino da oyuncu olan 200 kumar bağımlısı katılımcıdan veriler 5 Ocak 1 Şubat tarihi arasında toplanmıştır. Karşılaştırma grubu olarak aynı tarihlerde aynı gazinolarda çalışan herhangi bir patolojik tanı almamış 200 katılımcıdan alınmıştır. Katılımcılara öncelikle bilgilendirilmiş onam formu ile bilgilendirilmelerin ve onaylarının alınmasının ardından anketler verilmiştir.

Tablo 1'de katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı verilmiştir.

Tablo 1.*Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerin dağılımı*

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	185	46,3
Erkek	215	53,8
Yaş		
19-24	71	17,9
25-35	103	25,9
36-45	96	24,2
46 ve üzeri	130	32
Eğitim		
Okul bitirmedi	16	4,0
İlkokul	39	9,8
Ortaokul	77	19,3
Lise	127	31,8
Üniversite ve üzeri	141	35,3
Medeni Durum		
Evli	120	30,0
Bekar	157	39,3
Boşanmış	75	18,8
Eş vefat	48	12
Çalışma		
Çalışıyor	233	58,3
Çalışmıyor	167	41,8
Aylık gelir		
2020 ve altı	47	11,8
2500-3500	105	26,3

	3501-4500	98	24,5
	4501-5000	54	13,5
	5001 ve üzeri	96	24,0
Kumar Oynama süresi			
	Hiç	29	7,3
	Son bir yıl	93	23,3
	1-4 yıl arası	123	30,8
	Son 5 yıl veya üzeri	155	38,8
Haftada Kumar oynama Süresi			
	Hiç oynamıyor	73	18,3
	Haftada 3 gün veya daha az	158	39,5
	Haftada minimum 3 gün veya daha fazla	100	25,0
	Haftanın her günü	69	17,3
Kumara Harcanan Para			
	0 tl	69	17,3
	1000 tl veya daha az	102	25,5
	1001-3000 tl arası	84	21,0
	3001 ve 5001 tl arası	80	20,0
	5001 ve üstü	65	16,3

Tablo 1 'de araştırmaya katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri verilmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin % 46,3' ü kadın ve % 53,8 'i erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcılar yaş dağılımı bakımından incelendiğinde % 17,9' u 19-24 yaş aralığında % 25,9'u 25-35 yaş aralığında 24,2' si 36-45 yaş aralığında ve %32' si 46 ve üzer yaş aralığındadır. Eğitim bakımından, katılımcıların % 4' ü okul bitirmemiş, %9,80'i ilkokul mezunu, % 19,30 'u ortaokul mezunu, % 31,80' i lise mezunu ve % 35,30'u üniversite mezunudur. Medeni durum bakımından

katılımcılar, % 30' u evli, % 39'u bekar, % 18,80' i boşanmış ve % 12 si eşini kaybetmiştir. Katılımcıların % 58,30' u çalışmamakta, % 41,80 i çalışmaktadır. Katılımcılar aylık gelir bakımından değerlendirildiğinde %11,80' i 2020 veya 2020 TL'den daha az maaş, %26,30' u 2500-3500 TL, % 24,50 3501-4500 TL, % 13,50' si 4501-5000 TL, % 24' ü 5001 TL veya üzeri kazanmaktadır. Kumar oynama süreleri bakımından değerlendirildiğinde katılımcıların % 7,3' ü hiç oynamamış, % 23,30' u son bir yıldır, % 30,8'i 1-4 yıl arası, % 38,8 son 5 yıl veya üzeri oynadığı saptanmıştır. Bir hafta kaç gün kumar oynadıkları bakımından değerlendirildiklerinde katılımcıların % 18,30'u hiç oynamamış, % 39,50'si haftada 3 gün veya daha az, % 25' i haftada minimum 3 gün veya daha fazla, % 17,30'u haftanın her günü oynamaktadır. Haftalık kumara harcanan para bakımından değerlendirildiğinde katılımcıların % 17,30' u hiç harcamamakta, % 25,50' si 1000 TL veya daha az, %21' i 1001 ve 5001 TL arası, % 20' si 3001 ve 5001 TL arası ve % 16,30' u 5001 TL ve üstü harcamaktadır.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.3.1 Sosyo-demografik Bilgi Formu

Sosyo-demografik bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, eğitim düzeyleri ve aylık gelirlerini belirlemeye yönelik bazı sorular yer almaktadır. Ayrıca araştırmaya yönelik bilgi almak amacıyla katılımcıların ne kadar sıklıkla kumar oynadıkları kaç yıldır oynadıkları ve kumara ayırdıkları aylık bütçe gibi sorulara yer verilmiştir. Hazırlanan bu formda kişilerin kimlik bilgilerini açığa çıkaracak sorular sorulmasından kaçınılmıştır.

3.3.2 South Oaks Kumar Tarama Testi

Patolojik kumar bağımlılarını belirlemede kullanılan 19 maddeden oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. Lesieur and Blume tarafından 1987 tarafında geliştirilmiş, Türkçeye uyarlama geçerlilik güvenilirlik çalışması Duvarcı ve Varan tarafından 2001 yılında gerçekleştirilmiştir. Puanlamada 8 veya üzeri puan alan bireyler muhtemel patolojik kumarcı olarak değerlendirmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,87 olarak belirlenmiştir (Duvarcı ve Varan, 2001).

3.3.3. Toronto Aleksitimi Ölçeği

Bagby ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş test, Köse ve arkadaşları tarafından 2009' da Türkçeye uyarlama geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bireylerde aleksitimik yapının tespit edilmesini amaçlayan test 20 sorudan oluşan ölçek 5'li likert yapıdadır. 'Hiçbir zaman' 'Nadiren', 'Sık sık', 'Her zaman' cevaplarına 1-5 arası puan verilerek cevaplandırılır. Test üç faktörlü yapıdadır, duyguları tanımlamada güçlük, duyguları ifade etmede güçlük ve dışarıya yönelik düşünmede güçlük. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,78 olarak belirlenmiştir. Toplam puanlama da 51 veya daha az alan bireylerin aleksitimik olmadığı, 52-60 arası muhtemel aleksitimi ve 60 üzeri puan alan bireyler aleksitimik olarak değerlendirilmektedir (Güleç, Köse, Güleç, Çitak, Evren, Borckard ve Sayar, 2009).

3.3.4 Kumara İlişkin Bilişler Ölçeği

Raylu and Oei tarafından geliştirilen ölçek Arcan ve Karancı tarafından 2015 yılında Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Kumarla ilgili hatalı bilişsel süreçleri tespit etmeyi amaçlayan test 26 sorudan oluşmaktadır. Test 7'li likert yapıdadır. 1- Kesinlikle katılmıyorum, 7- Kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplanır. Test beş farklı hatalı düşünce yapısını tespit etmektedir; kumar oynamayı durduramama düşünceleri, kontrol etme illüzyonu, kumar oynama beklentileri, yoruma dayalı önyargı tahmini kontrol. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,84 olarak belirlenmiştir (Arcan ve Karancı, 2015).

3.3.5 Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği

Lee ve arkadaşları tarafından 2007 geliştirilmiş ölçek Arcan ve Karancı tarafından 2014 yılında Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Kumar oynamayı güdüleyen değişkenleri belirlemek için geliştirilmiş 5'li likert yapıdadır ve 35 maddeden oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. 1- Kesinlikle katılmıyorum, 5- Kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplanmaktadır. Ölçek sosyalleşme, eğlenme, heyecanlanma, para kazanma ve kaçınma boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,89 olarak belirlenmiştir (Arcan ve Karancı, 2014).

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırma verileri South Oaks Kumar Testi sonucu muhtemel patolojik kumar bağımlısı olduğu tespit edilen 200 bağımlı ve 200 herhangi bir patolojik tanı almamış ve South Oaks Kumar Testi sonucu kumar bağımlılığı bulunmadığı tespit edilen 200 bireyden toplanmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Öncelikle katılımcılara araştırma hakkında ve bilgilerinin gizlilik esasına uygun tutulacağı hakkında bilgi aktarılmış ve bilgilendirilmiş onam formu verilmiştir. Katılımcıların onaylarının alınmasının ardından anketler verilmiştir. Anketler katılımcılar tarafından doldurulmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS 21 programı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların patolojik kumar bağımlıları ve kumar bağımlısı olmayan, karşılaştırma grubunun sosyo-demografik bilgilere göre analiz edilmiştir. Patolojik kumar bağımlısı bireylerle karşılaştırma grubunun sosyo-demografik bilgilerinin karşılaştırılması adına Ki-Kare analizi yapılmıştır. Patolojik kumar bağımlısı ve karşılaştırma grubu arasındaki, aleskitimi, hatalı bilişsel süreçler ve kumar oynama nedenleri değişkenleri arasındaki farkları incelemek adına bağımsız değişken T-test kullanılmıştır. Değişkenlerin birbirleri arasındaki ilişkiyi incelemek adına Pearson Korelasyon analiniz kullanılmıştır.

	Kurtosis	Skewness	Kolmogorov-Smirnov z	P
SOKTT	-0,074	0,236	0,032	0,000**
TAÖ	-0,178	-0,005	0,048	0,000**
KİDÖ KODD	-0,67	-0,177	0,077	0,000**
KİDO KEİ	-0,092	-0,242	0,108	0,000**
KİDO KOB	-1,008	-0,136	0,076	0,000**
KİDO YDÖ	-0,849	-0,340	0,074	0,000**
KİDO TK	-1,089	-0,128	0,089	0,000**
KONÖ EĞLENME/ HEYECANLANMA	-0,448	-0,584	0,097	0,000**
KONÖ KAÇINMA	-0,563	-0,383	0,089	0,000**
KONÖ PARA KAZANMA	-0,730	-0,370	0,74	0,000**
KONÖ SOSYALLEŞME	-0,751	-0,337	0,78	0,000**

**p<0,001

Alan yazın incelenerek değişkenlerin basıklık ve çarpıklık değerlerine ilişkin sonuçların +1,5 ve -1,5 (Tabachnick ve Fidell, 2013), +2.0 ve -2.0 (George, ve Mallery, 2010) arasında olması normal dağılım olarak alınmaktadır. Dağılımın normal olduğu varsayılarak analizlere devam edilmiştir.

4.BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde katılımcılardan toplanan verilerin istatistiksel sonuçlarına yer verilmiştir. Kumar bağımlısı bireyler ve kumar bağımlısı olmayan bireyler arasında ki aleksitimi, hatalı bilişsel süreçler ve kumar oynama nedenleri arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik istatistiksel sonuçlar bulunmaktadır.

Tablo 2.

PKB ve Karşılaştırma Grubunun Sosyo Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması

		KG	Bağımlı Grup	χ^2	p
<i>Cinsiyet</i>					
	Kadın	50,80	49,20	0,91	0,764
	Erkek	49,30	50,70		
<i>Yaş</i>					
	18-30	51,10	48,90	0,712	1,37
	31-43	51,60	48,40		
	44-56	45,20	54,80		
	56 ve üzeri	53,50	46,50		
<i>Eğitim Durumu</i>					
	Okul Bitirmedik	56,20	43,80	0,969	0,549
	İlkokul	51,30	48,70		
	Ortaokul	49,40	50,60		
	Lise	48,00	52,00		
	Üniversite ve üzeri	51,1	48,90		
<i>Medeni Durumu</i>					
	Evli	50	50	0,75	1,9
	Bekar	47,10	52,90		
	Boşanmış	50,70	49,30		
	Eş Vefat	58,70	41,30		
<i>Çalışma Durumu</i>					
	Çalışıyor	48,50	51,50	0,478	0,50
	Çalışmıyor	52,10	47,90		
<i>Aylık Gelir</i>					
	2020 ve altı	55,3	44,7	0,942	0,77
	2500-3500	48,6	51,4		
	3501-4500	49	51		
	4501-5000	48,1	51,9		
	5001 ve üzeri	51	49		
<i>Haftada kaç gün kumar oynamaktasınız?</i>					
	Hiç	83,6	16,4	0,0	4,9
	Haftada 3 gün veya daha az	50	50		
	Haftada 3 gün veya daha fazla	31	69		
	Haftanın Her günü	42	58		

Kaç yıldır kumar oynamaktasınız?

Hiç	82,8	17,2	0,0	3,9
Son 1 yıl	68,8	31,2		
1-4 yıl arası	42,3	57,7		
Son 5 yıl ve üzeri	38,7	61,3		

Aylık gelirinizden kumara ayırdığınız para ne kadardır?

1000 TL ve daha az	48	52	0,0	6
1001-3000 TL	36,9	63,1		
3001-5001 TL	32,5	67,5		
5001 TL ve üstü	46,2	53,8		
Hiç	92,8	7,2		

*p≤0,05

Tablo 2’de Patolojik kumar bağımlısı ve karşılaştırma grubunun sosyo-demografik bilgilerini karşılaştırmak adına Ki- Kare analizi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde patolojik kumar bağımlısı ve karşılaştırma grubunda cinsiyet, yaş, medeni durum, çalışma durumu, eğitim durumu gibi sosyo-demografik özelliklerde anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 3.

PKB ve Karşılaştırma Grubunun TAÖ ölçeği ortalama puanlarının karşılaştırılması

	Katılımcı	n	$\bar{x}$	s	t	p
TAÖ Ölçeği	KG	200	59,93	18,26	4,377	0,000*
	PKB	200	67,22	14,84		

*p≤0,05 **p<0,001

Tablo 3' de Patolojik kumar bağımlısı ve karşılaştırma grubunun Aleksitimik değerleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile bağımsız değişken T-test yapılmıştır. İstatiksel sonuçlar incelendiğinde kumar bağımlısı bireylerin, kumar bağımlısı olmayan bireylere göre aleksitimik düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.

PKB ve Karşılaştırma Grubunun KİDÖ ölçeği ve alt ölçekleri ortalama puanlarının karşılaştırılması

	Katılımcı	n	$\bar{x}$	s	t	p
<i>KİDÖ</i> Kumar oynamayı durduramama düşüncesi	KG	200	17,09	8,928	5,620	0,000*
	PKB	200	21,79	7,737		
<i>KİDÖ</i> Kontrol Etme İllüzyonu	KG	200	10,83	5,606	4,332	0,000*
	PKB	200	13,07	4,720		
<i>KİDÖ</i> Kumar Oynama Beklentileri	KG	200	14,34	7,326	5,298	0,000*
	PKB	200	17,92	6,116		
<i>KİDÖ</i> Yoruma Dayalı Önyargı	KG	200	14,75	7,260	6,192	0,000*
	PKB	200	18,76	5,582		
<i>KİDÖ</i> Tahmini Kontrol	KG	200	17,98	8,531	4,622	0,000*
	PKB	200	21,74	7,720		
<i>KİDÖ</i>	KG	200				
	PKB	200				

*p<0,001

Tablo 4' Patolojik kumar bağımlısı ve karşılaştırma grubunun arasındaki kumara ilişkinin düşünceler ölçeğinin bağımsız değişken T-Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre kumar bağımlısı olan bireylerin kumar bağımlısı olmayan

bireylere göre kumara yönelik daha çok hatalı düşüncelerinin bulunduğu tespit edilmiştir

Kumar bağımlısı bireylerin kumar oynamayı durduramamaya yönelik düşünceleri, kumar oynarken kazanma ihtimallerini arttıracak kontrole sahip oldukları, kumar oynama beklentilerinin daha yüksek olduğu, yoruma dayalı önyargı düşüncelerinin ve tahminleri ile oyunu kontrollerini ellerinde tuttuklarına olan inançlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($p < 0,001$).

Tablo 5.

PKB ve Karşılaştırma Grubunun KONÖ ölçeği ve alt ölçekleri ortalama puanlarının karşılaştırılması

	Katılımcı	n	$\bar{x}$	s	t	p
KONÖ	KG	200	40,78	14,45	7,860	0,000*
Eğlence/Heyecanlanma	PKB	200	50,69	10,46		
KONÖ	KG	200	20,24	7,711	4,888	0,000*
Kaçınma	PKB	200	23,64	6,130		
KONÖ	KG	200	22,93	8,533	7,170	0,000*
Para Kazanma	PKB	200	28,43	6,683		
KONÖ	KG	200	16,93	6,687	5,118	0,000*
Sosyalleşme	PKB	200	20,08	5,549		
KONÖ	KG	200				
	PKB	200				

**p<0,001

Tablo 5'te Patolojik kumar bağımlısı ve karşılaştırma grubunun kumar oynama nedenleri arasındaki farkların tespit edilmesi amacı ile bağımsız değişken T-Test sonuçlarına yer verilmiştir. Kumar bağımlısı olan bireyler kumar bağımlısı olmayan bireylere göre kumar oynama nedenleri testinden daha yüksek puan almıştır. Kumar bağımlısı olan bireylerin eğlenme/ heyecanlanma, kaçınma, para kazanma, sosyalleşme ihtiyaçları gibi tüm alt ölçeklerinde bağımlı olmayan bireylere göre daha yüksek puan almışlardır. (p<0,001)

Tablo 6.*KİDÖ ve KONÖ alt ölçekleri puanları arasındaki ilişki*

		KİDÖ Kumar oyynamayı durdurmama düşüncesi	KİDÖ Kontrol Etme İllüzyonu	KİDÖ Kumar Oynama Beklentileri	KİDÖ Yorumu Dayalı Önyargı	KİDÖ Tahmini Kontrol	KONÖ Eğlence/ Heyecanlanma	KONÖ Kaçınma	KONÖ Para Kazanma	KONÖ Sosyalleşme
KİDÖ Kumar oynamayı durdurmama düşüncesi	r p	1,00								
KİDÖ Kontrol Etme İllüzyonu	r p	,806** 0,00*	1,00							
KİDÖ Kumar Oynama Beklentileri	r p	,842** 0,00*	,774** 0,00*	1,00						
KİDÖ Yorumu Dayalı Önyargı	r p	,808** 0,00*	,768** 0,00*	,818** 0,00*	1,00					
KİDÖ Tahmini Kontrol	r p	,834** 0,00*	,841** 0,00*	,880** 0,00*	,820** 0,00*	1,00				
KONÖ Eğlence/Heyecanlanma	r p	,718** 0,00*	,640** 0,00*	,783** 0,00*	,819** 0,00*	,746** 0,00*	1,00			
KONÖ Kaçınma	r p	,745** 0,00*	,641** 0,00*	,714** 0,00*	,708** 0,00*	,727** 0,00*	,750* 0,00*	1,00		
KONÖ Para Kazanma	r p	,741** 0,00*	,655** 0,00*	,787** 0,00*	,758** 0,00*	,752** 0,00*	,877* 0,00*	,782** 0,00*	1,00	
KONÖ Sosyalleşme	r p	,710** 0,00*	,689** 0,00*	,758** 0,00*	,695** 0,00*	,745** 0,00*	,740* 0,00*	,781** 0,00*	,762** 0,00*	1,00

*p<0,001

Tablo 6' te kumara ilişkin hatalı düşünceler ve kumar oynama nedenleri arasındaki ilişkiyi incelemek adına Pearson Korelasyon analizi sonuçları gösterilmektedir. Kumara ilişkin hatalı bilişsel süreçler ve kumar oynama nedenleri alt ölçekleri arasında anlamlı pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$). Kumar oynama nedenlerinin artması kumara ilişkin hatalı bilişsel düşüncelerin artmasına neden olmaktadır.

Kumar oynama nedenleri alt ölçeklerinden eğlence / heyecanlanma alt ölçeği ile kumara ilişkin düşünceleri ölçeği kumar oynamayı durduramama, kontrol etme illüzyonu, kumar oynama beklentileri, yoruma dayalı önyargı ve tahmini kontrol alt ölçekleri ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$).

Kumar oynama nedenleri alt ölçeklerinden kaçınma alt ölçeği ile kumara ilişkin düşünceleri ölçeği kumar oynamayı durduramama, kontrol etme illüzyonu, kumar oynama beklentileri, yoruma dayalı önyargı ve tahmini kontrol altı ölçekleri ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$).

Kumar oynama nedenleri alt ölçeklerinden para kazanma alt ölçeği ile kumara ilişkin düşünceleri ölçeği kumar oynamayı durduramama, kontrol etme illüzyonu, kumar oynama beklentileri, yoruma dayalı önyargı ve tahmini kontrol altı ölçekleri ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$).

Kumar oynama nedenleri alt ölçeklerinden sosyalleşme alt ölçeği ile kumara ilişkin düşünceleri ölçeği kumar oynamayı durduramama, kontrol etme illüzyonu, kumar oynama beklentileri, yoruma dayalı önyargı ve tahmini kontrol altı ölçekleri ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$).

Tablo 7.*Kumar oynama nedenleri ölçeği ile TAÖ ve alt ölçekleri puanları arasındaki ilişki*

	TAÖ Top	KONÖ Eğlence/Heyecanlanma	KONÖ Kaçınma	KONÖ Para Kazanma	KONÖ Sosyalleşme
TAÖ Top	r 1,00 p				
KONÖ Eğlence/Heyecanlanma	r ,686** p 0,00*	1,00			
KONÖ Kaçınma	r ,707** p 0,00*	,750** 0,00*	1,00		
KONÖ Para Kazanma	r ,694** p 0,00*	,877** 0,00*	,782** 0,00*	1,00	
KONÖ Sosyalleşme	r ,731** p 0,00*	,740** 0,00*	,781** 0,00*	,762** 0,00*	1,00

**p<0,001

Tablo 7’da aleksitimik düzeyleri yüksek olan bireylerin kumar oynama nedenleri arasındaki ilişkiyi incelemek adına Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi sonuçlarına göre aleksitimi ve kumar oynama nedenleri arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$). Bireylerde aleksitimik düzeyin artması kumar oynama nedenlerinin artmasına sebep olmaktadır.

Bireylerin aleksitimik düzeyleri ile kumar oynama nedenleri alt ölçekleri eğlenme/ heyecanlanma, kaçınma para kazanma alt ölçekleri ile arasında anlamlı pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$).

Tablo 8.*TAÖ ve KİDÖ alt ölçekleri puanları arasındaki ilişki*

		TAÖ Top	KİDÖ Kumar oynamayı durduramama düşüncesi	KİDÖ Kontrol Etme illüzyonu	KİDÖ Kumar Oynama Beklentileri	KİDÖ Yorumaya Dayalı Önyargı	KİDÖ Tahmini Kontrol
TAÖ Top	r	1,00					
	p						
KİDÖ Kumar oynamayı durduramama düşüncesi	r	,648	1,00				
	p	0,00*					
KİDÖ Kontrol Etme illüzyonu	r	,682**	,842**	1,00			
	p	0,00*	0,00*				
KİDÖ Kumar Oynama Beklentileri	r	,591**	,806**	,774**	1,00		
	p	0,00*	0,00*	0,00*			
KİDÖ Yorumaya Dayalı Önyargı	r	,616**	,808**	,818**	,768**	1,00	
	p	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*		
KİDÖ Tahmini Kontrol	r	,643**	,834**	,880**	,841**	,820**	1,00
	p	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	

**p<0,001

Tablo 8' de yüksek aleksitimik değerleri ve kumara ilişkin bilişsel süreçler arasındaki ilişkiyi incelemek adına Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre bireylerin aleksitimik düzeyleri ve kumara ilişkin bilişsel süreçler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$).

Toronto aleksitimi ölçeği ve kumara ilişkin düşünceler ölçeği, kumar oynamayı durduramama düşüncesi, kontrol etme illüzyonu, kumar oynama beklentileri ve tahmini kontrol alt ölçekleri ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,001$).

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı kumar bağımlısı olan bireylerle kumar bağımlısı olmayan bireyler arasındaki aleksitimi, hatalı bilişsel süreçler ve kumar oynama nedenleri arasındaki farklılıkları ve değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Patolojik kumar bağımlılığı ve aleksitimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Patolojik kumar bağımlısı bireyler daha yüksek aleksitimik değerlere sahiptir (Bonnaire ve ark, 2017; Toneatto, Lecce, Bagby, 2009). Aleksitimin patolojik kumar bağımlılığın oluşmasında bir yordayıcı olduğu söylenebilmektedir. Araştırmada kumar bağımlısı olan bireylerin kumar bağımlısı olmayan bireylere göre daha yüksek aleksitimik değerlerinin olduğu tespit edilmiştir. (Bonnaire, Bungener, Varescon 2003; (Marchetti, Verocchio ve Porcelli, 2019; Di Trani ve ark, 2016; Gori ve ark. 2016). Araştırma sonucu alan yazında yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Yapılan çalışmalarda patolojik kumar bağımlılarında kumar bağımlısı olmayan bireylere göre daha fazla hatalı bilişsel süreçler olduğu tespit edilmiştir (Fortune, Goodie, 2012; Lara, Perales, 2019; Xian, Shah, Phillips, Scherrer, Scherrer, Eisen, 2008; Myrseth, Brunborg, Eidem, 2010; Emond, Marmurek, 2009). Kumara ilişkin hatalı bilişsel süreçler kumar oynama sıklığını arttırmakta ve kumar bağımlılığının oluşmasında önemli bir risk faktörü olarak değerlendirilmektedir (Taylor, Parker, Keefer, Kloosterman, Summerfeldt, 2013(Donati, Chiesi, Lozzi, Manfredi, Fabrizio ve Primi, 2018; Donati, Primi, Chiesi, 2013; Navas ve ark, 2017). Bu çalışmada kumar bağımlısı bireylerin kumar bağımlısı olmayan bireylerden daha yoğun hatalı bilişsel düşüncelerinin olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucu yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir (Michalczuk, Jones, Garcia, Clark, 2011; Mackay, Hodging, 2012; Joukhador, Maccallum, 2003; Labrador, Labrador, Crespo, Echeburúa, Becono, 2019).

Alan yazında yapılan çalışmalarda kumar oynama motivasyonları kumar bağımlılığının oluşmasında ve gelişmesinden önemli bir risk faktörü olarak tespit edilmiştir ve kumar bağımlılığını anlamada önemli bir faktör olarak

belirlenmiştir (Mathieu, Barrault, Brunault ve Varescon, 2018). Bu çalışmada kumar bağımlısı ve kumar bağımlısı olmayan bireyler kumar oynama nedenleri bakımından değerlendirildiğinde, kumar bağımlısı olan bireylerin kumar oynama nedenlerinin daha yoğun olduğu tespit edilmiştir (Sundqvist, Jonsson, Wennberg, 2016; Stewart ve ark, 2016; Takamatsu, Martens, Arterberry, 2015; Barrault ve ark, 2018). Alan yazı çalışmaları bu sonucu destekler niteliktedir.

Yapılan çalışmalarda kumar oynama nedenleri ile hatalı bilişsel süreçler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Mitrovic, Brown, 2009; Parhami, Siani, Campos, Rosenthal, Fong,2012). Araştırma sonucunda kumar oynama nedenleri yüksek olan bireylerin daha yoğun hatalı düşüncelerinin olduğu gözlemlenmiştir (Mathieu, Barrault, Brunault ve Varescon, 2018; Matheieu ve ark, 2017; Marmurek, Switzer, D'alvise, 2014; Maclaren, Ellery, Knoll, 2015; Wu ve ark, 2018). Çalışma sonucu alan yazıdaki çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Yapılan çalışmalar aleksitimin, kumar oynama nedenleri ve hatalı bilişsel süreçler üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Araştırma sonucunda kumar oynama nedenleri ve aleksitimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Aleksitimik değerlerin yükselmesi kumar oynama nedenlerinin artmasına sebep olmaktadır (Barrada, Navas, Lara, Billieux, Devos, Perales, 2016). Aleksitimi ve hatalı bilişsel süreçler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğunu tespit edilmiştir. Aleksitimik değerlerin yüksek olması hatalı bilişsel süreçlerin daha yoğun olmasına neden olmaktadır. (Cosenza, Baldassarre, Matarazzo, Nigro, 2014).

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Araştırmada kumar bağımlısı bireylerle kumar bağımlısı olmayan bireylerin arasında aleksitimik düzeyde bir farklılık olup olmadığı incelenmiş ve kumar bağımlısı bireylerin kumar bağımlısı olmayan bireylere göre aleksitimik düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kumar bağımlısı bireyler ve kumar bağımlısı olmayan bireyler arasındaki hatalı bilişsel süreçler incelendiğinde, kumar bağımlısı olan bireylerin kumar bağımlısı olmayan bireylere göre daha fazla hatalı düşünceler olduğu tespit edilmiştir.

Kumar bağımlısı olan bireylerle kumar bağımlısı olmayan bireylerin kumar oynama nedenleri arasındaki farklılıklar incelenmiş ve kumar bağımlısı olan bireylerin kumar oynama nedenleri testinden kumar bağımlısı olmayan bireylere göre daha yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Kumar oynama nedenleri ve hatalı bilişsel süreçler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Aleksitimi ile kumar oynama nedenleri ve hatalı bilişsel süreçler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öneriler

Kumar bağımlılığı birçok birey için önemli problemler yaratabilecek davranışsal bir bağımlılıktır. Araştırmada, aleksitimi, kumar oynama nedenleri ve hatalı bilişsel süreçlerin kumar oynama davranışının oluşmasında, devam etmesinde ve bağımlılığa dönüşmesinde önemli etkenler olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle kumar bağımlılığının tedavisinde bireylerin kumar oynama nedenlerini ve kumar oynamaya ilişkin hatalı bilişsel süreçleri tespit etmek, bu düşünce ve nedenler üzerinde çalışmanın etkin bir tedavi yöntemi olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bireylerin aleksitimik düzeylerinin bu tedavi sürecinde tespit edilmesi bireylerin duygularını anlama ve yönetme yönünde becerilerin kazanmasını

sağlamak, bireylerin anlamlandıramadığı duygularından kaçmak için bağımlılık yapan davranışları gerçekleştirmesini durduracağı düşünülmektedir.

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte internet üzerinden bahis ve kumar sitelerine ulaşım kolaylaşmış ve genç bireylerle de dahil olmak üzere tüm bireylerin düşük ve veya yüksek miktarlarla oynayabileceği siteler bulunmaktadır. Ulaşımın bu kadar kolay olması bireylerin oynama süresini arttırmış ve bir boş zaman aktivitesine dönüşmesine neden olmuştur. Ancak birçok bağımlılık gibi kumar bağımlılığı da bireylerin özel, sosyal ve iş hayatlarını olumsuz bir şekilde etkilenmektedir. Bu sitelere yönelik yaptırımlarının olması ve bireylerin ulaşılması engellenmelidir. Madde ve alkol bağımlılığı gibi kumar bağımlılığı ile de önemli ölçüde mücadele edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Amerikan Psikiyatri Birliği (APA) (2014). Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı, 5. Basım. İstanbul. Boylam Psikiyatri Enstitüsü.
- Arcan, K. ve Karancı, A.,N.(2014). Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin Uyarlama, Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 15: 248-256
- Arcan, K. ve Karancı, A.N. (2015). Adaptation Study of the Turkish Version of the Gambling-Related Cognitions Scale. *Journal of Gambling Studies*. 31:211–224
- Arıcak, O. T. (2018). Problematic Online Betting Among Turkish Adolescents. *Journal of Gambling Studies*.
- Back, K.,J., Lee, C.,K., Stinchfield. R. (2011). Gambling Motivation and Passion: A Comparison Study of Recreational and Pathological Gamblers. *Journal of Gambling Behavior*. 27(3), 355–370
- Barraault, S., ve Varescon, I. (2013). Cognitive Distortions, Anxiety, and Depression Among Regular and Pathological Gambling Online Poker Players. *Cyberpsychology, Behavior, and Social networking*. 16(3).
- Barrada, J. R., Navas, J. F., Ruiz de Lara, C. M., Billieux, J., Devos, G., ve Perales, J. C. (2019). Reconsidering the Roots, Structure, and Implications of Gambling Motives: An Integrative Approach. *PLoS One*, 14(2), 1-22
- Barrault, S., Mathieu, S., Brunault, P. ve Varescon, I. (2018). Does Gambling Type Moderate the Links Between Problem Gambling, Emotion Regulation, Anxiety, Depression and Gambling Motives. *International Gambling Studies*, 19.(1).
- Bibby PA (2016) Loss-Chasing, Alexithymia, and Impulsivity in a Gambling Task: Alexithymia as a Precursor to Loss-Chasing Behavior When Gambling. *Front. Psychol*. 7:3.
- Binde, P. (2013). Why people gamble: A Model With Five Motivational Dimensions. *International Gambling Studies*, 13(1), 81-97

- Bonaire, C., Barrault, S., Aite, A., Cassotti, M., Moutier, S., Varescon, I. (2017). Relationship Between Pathological Gambling, Alexithymia, and Gambling Type. *The American Journal on Addictions*, 26: 152–160,
- Bonnaire, C., Bungener, C. ve Varescon, I. (2013). Alexithymia and Gambling: A Risk Factor for All Gamblers. *Journal of Gambling Studies*. 29:83–96
- Bum, C., H., Choi, C. ve Lee, K. (2018). Irrational Beliefs and Social Adaptation of Online Sports Gamblers According to Addiction Level: A Comparative Study. *Sustainability*, 10(11), 4314
- Calado, F. ve Griffiths, M., D. (2016). Problem Gambling Worldwide: An Update and Systematic Review of Empirical Research (2000–2015). *Journal of Behavioral Addictions*. 5(4), 592-613
- Calodo, F. ve Griffiths, M., D. (2016). Problem Gambling Worldwide: An Update and Systematic Review of Empirical Research (2000–2015). *Journal of Behavioral Addictions*.
- Cosenza, M., Baldassarre, I., Matarazzo, O. Nigro, G. (2014). Youth at Stake: Alexithymia, Cognitive Distortions, and Problem Gambling in Late Adolescents. Second University of Naple
- Coulombe, A., Ladouceur, R., Desharnais, R. ve Jobin, J. (1992). Erroneous perceptions and arousal among regular and occasional video poker players. *Journal of Gambling Studies*, 8, 235-244
- Cowie ME, Stewart SH, Salmon J, Collins P, Al-Hamdani M, Boffo M, Salemink E, de Jong D, Smits R ve Wiers RW (2017). Distorted Beliefs about Luck and Skill and Their Relation to Gambling Problems and Gambling Behavior in Dutch Gamblers. *Frontiers in Psychology* 8:2245.
- Çakıcı, M. (2012). The Prevalence and Risk Factors of Gambling Behavior in Turkish Republic of Northern Cyprus. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 13(4), 243–249.
- Çakıcı, M., Çakıcı, E., ve Karaaziz, M. (2015). Lifetime of Prevalence and Risk Factors of Problem and Pathologic Gambling in North Cyprus. *Journal of gambling studies*, 32(1), 11-23.
- Di Trani, M., Renzi, A., Vari, C., Zavattini, G. C. ve Solano, L. (2016). Gambling Disorder and Affect Regulation: The Role of Alexithymia and Attachment Style. *Journal of Gambling Studies*, 33(2), 649–659.

- Donati MA, Chiesi F, Iozzi A, Manfredi A, Fagni F. and Primi, C. (2018). Gambling-Related Distortions and Problem Gambling in Adolescents: A Model to Explain Mechanisms and Develop Interventions. *Frontiers in Psychology* . 8:2243.
- Donati, M. A., Primi, C. ve Chiesi, F. (2013). Prevention of Problematic Gambling Behavior Among Adolescents: Testing the Efficacy of an Integrative Intervention. *Journal of Gambling Studies*, 30(4), 803–818.
- Duvarcı, İ ve Varan, A. (2001). South Oaks Kumar Tarama Testi Türkçe Formu Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 12(1):34-45
- Elmas, H. ,G., Cezur, G. ve Oral, T. (2016). Alexithymia and Pathological Gambling: The Mediating Role of Difficulties in Emotion Regulation. *Turkish Journal of Psychiatry*
- Elmas, H. G., Cesur, G., ve Oral, E. T. (2017). Aleksitimi ve Patolojik Kumar: Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Aracı Rolü, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 28(1), 17–24.
- Emond, M. S. ve Marmurek, H. H. C. (2009). Gambling Related Cognitions Mediate the Association Between Thinking Style and Problem Gambling Severity. *Journal of Gambling Studies*, 26(2), 257–267.
- Fortune, E.,E. Goodie, A.S. (2012). Cognitive Distortions as a Component and Treatment Focus of Pathological Gambling: A Review. *Psychology of Addictive Behaviors*. 26.(2), 298 –310
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update* (10a ed.) Boston: Pearson Education.
- Gori, A., Craparo, G., Caretti, V., Giannini, M., Iraci-Sareri, G., Bruschi, A., Janiri, L., Ponti, L., ve Tani, F. (2016). Impulsivity, alexithymia and dissociation among pathological gamblers in different therapeutic settings: A multisample comparison study. *Psychiatry Research*, 246, 789–795.
- Güleç, H., Köse,S., Güleç, M., Y., Çitak, S., Evren, C., Borckard, J. ve Sayar, K. (2009). Reliability and Factorial Validity of the Turkish Version of the 20-Item Toronto Alexithymia Scale (TAS-20). *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*. 19(3), 214-220

- Jiménez-Murcia, S., Álvarez-Moya, E. M., Stinchfield, R., Fernández-Aranda, F., Granero, R., Aymamí, N., ... Menchón, J. M. (2010). Age of Onset in Pathological Gambling: Clinical, Therapeutic and Personality Correlates. *Journal of Gambling Studies*, 26(2), 235–248.
- Joukhador, J., Maccallum, F. ve Blaszczynski, A. (2003). Differences in Cognitive Distortions Between Problem and Social Gamblers. *Psychological reports*, 92, 1203–1214.
- Joukhador, J., Maccallum, F. ve Blaszczynski, A. (2003). Differences in Cognitive Distortions between Problem and Social Gamblers. *Psychological Reports*, No,92 1203-1214
- Juan F. Navas, Joel Billieux, Ana Perandres-Gomez, Francisca LopezTorrecillas, Antonio Candido ve Jose C. Perales (2017). Impulsivity Traits and Gambling Cognitions Associated with Gambling Preferences and Clinical Status, *International Gambling Studies*. 1479-4276
- Karaaziz, M. (2017). *Kıbrıs ve Türkiye Doğumlu Kumar Bağımlılarının Kumar Oynama Nedenlerinin ve Kültürlenme Tutum Farklılıklarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmış Doktora Tezi: Yakındoğu Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs.
- Labrador, M., Labrador, F., J., Crespo, M., Echeburua, E. ve Becona, E. (2019). Cognitive Distortions in Gamblers and Non-gamblers of a Representative Spanish Sample. *Journal of Gambling Studies*.
- Mackay, T., L., ve Hodging, D., C. (2012). Cognitive distortions as a problem gambling risk factor in Internet gambling. *International Gambling Studies*. 12(2), 163–175
- MacLaren, V., Ellery, M. Ve Knoll, T. (2015). Personality, Gambling Motives and Gognitive Distortions in Electronic Gambling Machine Players. *Personality and Individual Differences*, 73, 24–28.
- Maniaci, G., Picone, F., van Holst, R. J., Bolloni, C., Scardina, S. ve Cannizzaro, C. (2016). Alterations in the Emotional Regulation Process in Gambling Addiction: The Role of Anger and Alexithymia. *Journal of Gambling Studies*, 33(2), 633–647.
- Marchetti, Verrocchio, ve Porcelli. (2019). *Gambling Problems and Alexithymia: A Systematic Review*. *Brain Sciences*, 9(8), 191.

- Marmurek, H.,C.,H., Switzer, J. ve D'alvise, J. (2014). A Comparison of University Student and Community Gamblers: Motivations, Impulsivity, and Gambling Cognitions. *Journal of Behavioral Addictions* 3(1), 54–64
- Martins, S., S., Tavares, H., da Silva Lobo, D. S., Galetti, A. M. ve Gentil, V. (2004). Pathological Gambling, Gender, and Risk-Taking Behaviors. *Addictive Behaviors*, 29(6), 1231–1235.
- Mathieu, S., Barrault, S., Brunault, P. ve Varescon, I. (2018). Gambling Motives: Do They Explain Cognitive Distortions in Male Poker Gamblers?. *Journal of Gambling Studies*, . 34, 133–145
- Mathieu, S., Barrault, S., Brunault, P. Ve Varescon, I. (2017) .OP-70: Gambling Motives: a Process Underlying Cognitive Distortions on Gamblers?" *Journal of Behavioral Addictions*, 6(1),
- Messina, A., Beadle J. N. ve Paradiso, S. (2014). Towards a Classification of Alexithymia: Primary, Secondary and Organic. *Journal of Psychopathology* 20.38-49
- Michalczyk, R., Bowden-Jones, H., Verdejo-Garcia, A. ve Clark, L. (2011). Impulsivity and Gognitive Distortions in Pathological Gamblers Attending the UK National Problem Gambling Clinic: a Preliminary Report. *Psychological Medicine*, 41(12), 2625-2635.
- Mitrovic, D. V., ve Brown, J. (2009). Poker Mania and Problem Gambling: A Study of Distorted Cognitions, Motivation and Alexithymia. *Journal of Gambling Studies*, 25, 489–502.
- Monaghan, S., Blaszczynski, A., ve Nower, L. (2009). Consequences of Winning: The Role of Gambling Outcomes in the Development of Irrational Beliefs. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 37(1), 49–59.
- Myrseth, H. , Brunborg, G., Eidem, M. (2010). Differences in Cognitive Distortions Between Pathological and Non-Pathological Gamblers with Preferences for Chance or Skill Games. *Journal of Gambling Studies*. (26), 561–569
- Noel, X., Saeremans, M., Kornreich, C., Bechara, A., Jaafari, N. ve Fantini-Hauwel, C. (2018). On the Processes Underlying the Relationship Between Alexithymia and Gambling Severity. *Journal of Gambling Studies*, 34(4), 1049–1066.

- Oei, T, P., Lin, J. ve Raylu, N. (2008). The Relationship Between Gambling Cognitions, Psychological States, and Gambling: A Cross-Cultural Study of Chinese and Caucasians in Australia. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 39 ,147-161
- Ögel, K. (2018). Bağımlılık Tedavisi ve Temel Kitabı. Kültür Sanat Yayınları. İstanbul
- Öztürk,M., Ögel, K., Evren, C., Bilici, R. (2019). Bağımlılık: Tanı, Tedavi, Önleme. Yeşilay Yayınları. İstanbul.
- Parhami, I., Siani, A., Campos, M. D., Rosenthal, R. J., ve Fong, T., W. (2012). Gambling in the Iranian-American Community and an Assessment of Motives: A Case Study. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 10(5), 710–721.
- Quigley, L., Yakovenko, I., Hodgling, D. C., Dabson, K., S., El-Guebaly, N., Casey, D., M., Currie, S.,R., Smith, G., J., Williams, R. J. ve Schopflocher, D., J. (2015). Comorbid Problem Gambling and Major Depression in a Community Sample. *Journal of Gambling Behavior*. 31, 1135–1152
- Rahman, A. S., Pilver, C. E., Desai, R., A., Steinberg, M. A., Rugle, L., Krishnan-Sarin, S. ve Potenza, M., N. (2012). The Relationship Between Age of Gambling Onset and Adolescent Problematic Gambling Severity. *Journal of Psychiatric Research*, 46(5), 675–683.
- Rizeanua, S. (2012). Pathological Gambling and Depression. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 78 501 – 505
- Rnic, K., Dozois, J.A.D. ve Martin, A.R. (2016). Cognitive Distortions, Humor Styles, and Depression. *Europe's Journal of Psychology*, 12(3), 348–362
- Ruiz de Lara, C. M., ve Perales, J. C. (2020). Psychobiology of gambling-related cognitions in gambling disorder. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 31, 60–68.
- Schwartz, D. G. (2013). Roll The Bones: History Of Gambling Casino Edition. Winchester Books. Las Vegas
- Stewart, M.,J., MacNevin, P.,L.,D., Hodgling, D., C., Barret, S.,P., Swansburg, J., Stewart, S.,H. (2016). Motivation-Matched Approach to the Treatment of Problem Gambling: A Case Series Pilot Study. *Journal of Gambling Issues*, 33

- Stinchfield, R. (2011). Gambling Motivation and Passion: A Comparison Study of Recreational and Pathological Gamblers. *Journal of Gambling Behavior*, 27:355–370
- Sundqvist, K., Jonsson, J. ve Wennberg, P. (2016). Gambling Motives in a Representative Swedish Sample of Risk Gamblers. *Journal of Gambling Studies*, 32(4), 1231–1241.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.), USA: Pearson Education
- Takamatsu, S. K., Martens, M. P. ve Arterberry, B. J. (2015). Depressive Symptoms and Gambling Behavior: Mediating Role of Coping Motivation and Gambling Refusal Self-Efficacy. *Journal of Gambling Studies*, 32(2), 535–546.
- Takano Y, Takahashi N, Tanaka D, Hironaka N (2010). Big Losses Lead to Irrational Decision-Making in Gambling Situations: Relationship between Deliberation and Impulsivity. *PLoS ONE* 5(2): e9368.
- Taylor, R. N., Parker, J., D., A., Keefer, K. V., Kloosterman, P. H., Summerfeldt, L. J. (2013). Are Gambling Related Cognitions in Adolescence Multidimensional?: Factor Structure of the Gambling Related Cognitions Scale. *Journal of Gambling Studies*.
- Toneatto, T. , Lecce, J. , Bagby, M. (2009). Alexithymia and Pathological Gambling. *Journal of Addictive Diseases*, 28:193–198
- Tse, S., Hong, S.I., Wang, C.W. ve Cunningham-Williams, R.M., (2012). Gambling Behavior and Problems Among Older Adults: A Systematic Review of Empirical Studies. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 67 (5), 639–652,
- Van der Maas, M., Mann, R. E., McCready, J., Matheson, F. I., Turner, N. E., Hamilton, H. A., Schrans, T. ve Ialomiteanu, A. (2016). Problem Gambling in a Sample of Older Adult Casino Gamblers. *Journal of Geriatric Psychiatry and Neurology*, 30(1) 3-10
- Wu Y, Sescousse G, Yu H, Clark L, Li H (2018). Cognitive Distortions and Gambling Nearmisses in Internet Gaming Disorder: A Preliminary Study. *PLoS ONE* 13(1)

Xian, H., Shah, K. R., Phillips, S. M., Scherrer, J. F., Volberg, R. ve Eisen, S. A. (2008). Association of cognitive distortions with problem and pathological gambling in adult male twins. *Psychiatry Research*, 160(3), 300–307.

EKLER

EK-1 AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Bu çalışma, Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü tarafından gerçekleştirilen bir çalışmadır. Bu çalışmanın amacı kumar bağımlısı olan bireylerle kumar bağımlısı olmayan bireyler arasındaki hatalı bilişsel süreçler, aleksitimi ve kumar oynama nedenleri arasındaki farklılıkların incelenmesidir. Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistik veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Yardıminız için teşekkür ederim.

Psikolog Zeynep AKTAŞ

Yukarıdaki bilgileri ayrıntılı biçimde tümünü okudum ve anketin uygulanmasını onayladım.

EK-2**BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU**

Sayın Katılımcı,

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programında yürüteceğim tez çalışmam için araştırma yapmaktayım. Sizlere sunulan

anketler, kumar bağımlılarında hatalı bilişsel süreçleri tespit etmek ve aleksitimiği incelemek amacı ile verilmiştir. Verilecek yanıtlar sadece bilimsel veri toplama amacıyla kullanılacak olup, kimlik bilgilerinizi paylaşmanız ve anket formu üzerine adınızı soyadınızı yazmanız beklenmemektedir. Ankette yer alan soruların doğru veya yanlış cevabı kesinlikle yoktur. Kendinize en uygun olan cevap şıkkını işaretlemeniz beklenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır ve istediğiniz zaman çalışmadan çekilme hakkına sahipsiniz. Çalışmayı yanıtlamanız araştırmaya katılmaya onam verdiğiniz biçimde yorumlanacaktır. Her bir ölçeği yanıtlamadan önce lütfen ölçeğin üst kısmında bulunan yönergeleri dikkatlice okuyunuz. Ölçeklerdeki tüm soruların doğru bir şekilde cevaplanması araştırmanın geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşması bakımından önem taşımaktadır.

Katılımlarınız için teşekkürler.

Araştırmacı: Zeynep AKTAŞ

Danışman: Dr. Meryem KARAAZİZ

EK-3**KİŞİSEL BİLGİ FORMU****Bölüm 1****1. Cinsiyet:** a) Kadın b) Erkek**2. Yaş :****3. Eğitim Durumunuz:**

a) Okul bitirmedi b) İlkokul c) Ortaokul d) Lise e) Üniversite ve üzeri

4. Medeni Durumunuz :

a) Evli b)Bekar c)Boşanmış d) Eş vefat

5. Çalışma durumunuz:

a) Çalışıyor b) Çalışmıyor

6. Eve giren aylık geliriniz nedir?

a) 2020 ve altı

b) 2.500-3.500

c) 3.501-4.500

d) 4.501-5000

e) 5001 ve üzeri

7.Nekadar Sıklıkla Kumar Oynamaktasınız?

a) Hiç oynamıyorum

b) Haftada 3 gün veya daha az

c) Haftada minimum 3 gün veya daha fazla

d) Haftanın her günü

8.Kaç yıldır kumar oynamaktasınız?

- a) Son bir yıl
- b) 1-4 yıl arası
- C) Son 5 yıl veya üzeri

9.Aylık gelirinizden kumar oynamaya ayırdığınız bütçe ne kadardır?

- a) 1000 TL veya daha az
- b) 1001- 3000 TL arası
- c) 3001-5001 TL arası
- d)5001 TL ve üstü
- e) Hiç

EK-4

SOUTH OAKS KUMAR TARAMA TESTİ

1. Bugüne kadar aşağıdaki kumar çeşitlerinden hangilerini oynadığınızı belirtiniz.
Her kumar çeşidi için üç cevaptan (“hiç”, haftada bir kereden az “veya” haftada bir kere veya daha fazla”) birini işaretleyiniz.

	Hiç	Haftada bir kereden az	Haftada bir kere veya daha fazla
At yarışı	()	()	()
Parasına Kağıt Oyunları (yanık, poker gibi)	()	()	()
Parasına Okey	()	()	()
Parasına Zar Oyunları (barbut gibi)	()	()	()
Horoz Dövüşü	()	()	()
Spor-Toto veya Spor-Loto	()	()	()
Sayısal-Loto	()	()	()
Kazı-Kazan	()	()	()
Milli Piyango	()	()	()
Borsada Oynama	()	()	()
Casino Oyunları	()	()	()
Parasına Beceri İsteyen Oyunlar	()	()	()
Oynama (Bilardo gibi)			
Yukarıda Belirtilmeyen Başka	()	()	()
Kumar Çeşitleri (Lütfen Yazınız: _____)			

2.Bugüne kadar bir günde kumara yatırdığınız en fazla para ne kadardır?

_____TL

3.Hayatınızdaki insanlardan hangilerinin geçmişte veya halen kumar sorunu olduğunu işaretleyiniz:

☐ Baba	☐ Anne	☐ Kardeşler
☐ Büyük anne ve baba	☐ Eş veya partner	☐ Çocuklar
☐ Diğer akrabalar	☐ Arkadaş veya yaşamımdaki önemli başka biri	

EK-5**Türkçe Toronto Aleksitimi Ölçeği**

Lütfen aşağıdaki maddelerin sizi ne ölçüde tanımladığını işaretleyiniz.

Hiçbir zaman (1),....., Her zaman (5) olacak şekilde bu maddelere puan veriniz.

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her zaman
1. Ne hissettiğimi çoğu kez tam olarak bilemem.	1	2	3	4	5
2. Duygularım için uygun kelimeleri bulmak benim için zordur	1	2	3	4	5
3. Bedenimde doktorların bile anlamadığı duyumlar oluyor.	1	2	3	4	5

EK-6**Şans/Bahis Oyunları - Kumar ile İlişkili Düşünceler Ölçeği**

Şans/bahis oyunları ve kumar oynama davranışlarınız ile ilgili olarak aşağıdaki ifadeleri okuyup, sizin için ne kadar uygun olduklarını (X) işaretleyiniz. Cevap verirken aşağıdaki puanları kullanın:

1	2	3	4	5	6	7
Kesinlikle Katılmıyorum	Büyük Ölçüde Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

1. Şans/bahis oyunları - kumar oynamak beni daha mutlu ediyor.	1	2	3	4	5	6	7
2. Şans/bahis oyunları- kumar oynamadan yapamam.	1	2	3	4	5	6	7
3. Dua etmek kazanmama yardımcı oluyor.	1	2	3	4	5	6	7

EK-7

Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği

Aşağıdaki ifadeleri okuyup, “**niçin şans/bahis oyunları / kumar oynadığınızı**” düşünüp sizin için ne kadar uygun olduklarını (X) işaretleyin.

Cevap verirken aşağıdaki puanları kullanın:

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

Şans/bahis oyunları / kumar oynuyorum. Çünkü;					
1. Risk almanın heyecanı hoşuma gidiyor.	1	2	3	4	5
2. Az para ile çok para kazanabilirim.	1	2	3	4	5
3. Acı çekiyorum / dertlerim var.	1	2	3	4	5

EK-8 ÖLÇEK İZİNLERİ

South Oaks Kumar Tarama Testi Gelen Kutusu x

Zeynep Aktas <23zeynepaktas@gmail.com>

25 Eki 2019 Cum 18:44

Alıcı: ibrahim.duvarci

Merhabalar, İbrahim Bey, Ben Zeynep Aktaş Yakındoğu Üniversitesi Klinik psikoloji yüksek lisans tezimi yazmaktayım. Tezim Kumar Bağımlılılarındaki Hatalı Bilişsel Süreçler ve Alesktimi. Sizin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını gerçekleştirdiğiniz South Oaks Kumar Tarama Testi'ni tezim de kullanmak adına onayınızı istemekteyim. Şimdiden teşekkürlerimi iletiyorum.

Saygılarımla,
Zeynep

İbrahim DUVARCI <ibrahim.duvarci@gmail.com>

25 Eki 2019 Cum 19:29

Alıcı: ben

Merhaba Zeynep hanım,
Elbette SOKTT ni çalışmanızda kullanabilirsiniz.. tezimi yazalı 20 yıl oldu ama belki yararı olur diye tezimi attach ettim.
Kolaylıklar dilerim.
Dr.İbrahim DUVARCI

Windows'u Etkinleştir

Re: Turkish TAS-20 Kullanım İzni

Gelen Kutusu x

Samet Kose <sametkose@gmail.com>

26 Eki 2019 Cmt 01:42

Alıcı: ben ▾

Merhaba Sevgili Zeynep,

Tezinde Türkçe TAS-20'ni kullanmanız beni sevindirir. TAS-20 ölçeğini, validation çalışması makalesini ve Türk toplumu normatif değerleri tablosunu ekte gönderiyorum.

İçtenlikle,

Samet Kose, MD, PhD

Franklin, Tennessee

On Fri, Oct 25, 2019, 11:05 AM Zeynep Aktas <zeynepaktas@gmail.com> wrote:

Merhabalar Samet Bey, Ben Zeynep Aktas, Yakındoğu Üniversitesi Klinik Psikoloji yüksek lisans tezimi yazmaktayım. Tez konum Kumar Bağımlılığındaki Hatalı Bilişsel Süreçler ve **Aleksitimi**. Sizin gerçeklik ve güvenilirlik çalışmasını gerçekleştirdiğiniz Toronto **Aleksitimi** Ölçeğini tezimde kullanmak adına onayınızı talep etmekteyim. Şimdiden teşekkürlerimi iletiyorum.

Saygılarımla,

Tamara

Kumara İlişkin Bilişler Ölçeği- Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği

Gelen Kutusu x

Zeynep Aktas <23zeynepaktas@gmail.com>

25 Eki 2019 Cum 18:59

Alıcı: kuntayarcan v

Merhabalar Kuntay Bey, Ben Zeynep Aktaş, Yakındoğu Üniversitesi Klinik Psikoloji yüksek linsans tezimi yazmaktayım. Tez konum Kumar Bağımlılırdaki Hatalı Bilişsel Süreçler ve Alektimi. Sizin gerçerlik ve güvenilirlik çalışmasını gerçekteştirdiğiniz Kumara İlişkin Bilişler Ölçeği ve Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğini tezimde kullanmak adına onayınızı talep etmekteyim.Şimdiden teşekkürlerimi iletıyorum.

Saygılarımla,
Zeynep

Kuntay Arcan <kuntayarcan@yahoo.com>

25 Eki 2019 Cum 20:52

Alıcı: ben v

Merhaba,

İhtiyaç duyacağınız ölçek maddeleri ve ilgili makaleler ekte. Çalışmanızda başarılar dilerim.

Kuntay Arcan.

Windows'u Etkinleştir

ÖZGEÇMİŞ

Zeynep Aktaş 10 Haziran 1995, Kahramanmaraş doğumludur. Aydıncöy İlkokulu, Güzelyurt Türk Maarif Koleji ve Kurtuluş Lisesi mezunudur. 2018’de Girne Amerikan Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi Psikoloji (İngilizce) dalında lisans eğitimini tamamlamıştır. 2018 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programına başladıktan sonra Stajını Adana Ekrem Tok ve Sinir Hastalıkları Hastahanesi’nde tamamlamıştır. Eğitimi Boyunca Ruh Sağlığı Sempozyumları, Psikoanaliz günleri ve son olarakta KKTC Uluslararası Katılımlı Alkol ve Madde Bağımlılığı Kongresine katılmıştır.

İletişim Bilgileri

Zeynep AKTAŞ

E-mail: 23zeynepaktas@gmail.com

İNTİHAL RAPORU

Turnitin Originality Report

Processed on: 18-Aug-2020 10:09 EEST
ID: 1370922496
Word Count: 6318
Submitted: 1

Similarity Index	Similarity by Source
8%	Internet Sources: 6% Publications: 1% Student Papers: 6%

KUMAR BAĞIMLISI OLAN VE OLMAYAN BİREYLERİN HATALI
BİLİŞSEL SÜREÇLER ALEKSİTİMİ VE KUMAR OYNAMA
NEDENLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLARIN İNCELENMESİ By
Zeynep Aktaş

1% match (Internet from 20-Apr-2020)

<http://docs.neu.edu.tr/library/6815476334.pdf>

1% match (Internet from 24-Feb-2020)

<http://openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/7585/10256102.pdf?isAllowed=y&sequence=3>

1% match (Internet from 28-Apr-2020)

<http://docs.neu.edu.tr/library/6847739382.pdf>

1% match (student papers from 28-Jun-2020)

[Submitted to Bahcesehir University on 2020-06-28](#)

< 1% match (Internet from 03-Jul-2019)

<https://www.turkiyeklinikleri.com/pdf/?pdf=85d8069831089058bc7d334729d67f09>

< 1% match (student papers from 10-Dec-2019)

[Submitted to Okan Üniversitesi on 2019-12-10](#)

< 1% match (student papers from 28-Apr-2015)

[Submitted to Beykent Üniversitesi on 2015-04-28](#)

Windows'u Etkinleştir

Windows'u etkinleştirmek için Avaria'nı

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

03.01.2020

Sayın Zeynep Aktaş

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğumuz YDÜ/SB/2019/569 proje numaralı ve "**Kumar Bağımlısı Olan Bireylerle Kumar Bağımlısı Olmayan Bireylerin Hatalı Bilişsel Süreçler, Aleksitimi ve Kumar Oynama Nedenleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi**" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol
Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kanol

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulan başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.